

**Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu
wspierania rodziny
za rok 2020**

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Działania z zakresu wspierania rodziny realizowane w 2020r.	3
1. Asysta rodzinna	4
2. Projekt "Czas na rodzinę".....	9
3. Wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych w realizacji zadań gminy w zakresie wspierania rodziny	10
4. Udzielanie nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego	11
5. Pomoc materialna dla rodzin z dziećmi	12
6. Pozostała działalność MOPS w Pile na rzecz rodzin z dziećmi	13
III. Wspieranie rodzin w działaniach na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej	15
IV. Wydatki Gminy Piła na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny	16
1. Współfinansowanie przez Gminę Piła pobytu dzieci w pieczy zastępczej	16
2. Wydatki związane z zatrudnieniem asystentów rodziny	18
V. Rezultaty wynikające z realizacji gminnego programu wspierania rodziny	20
VI. Podsumowanie	21

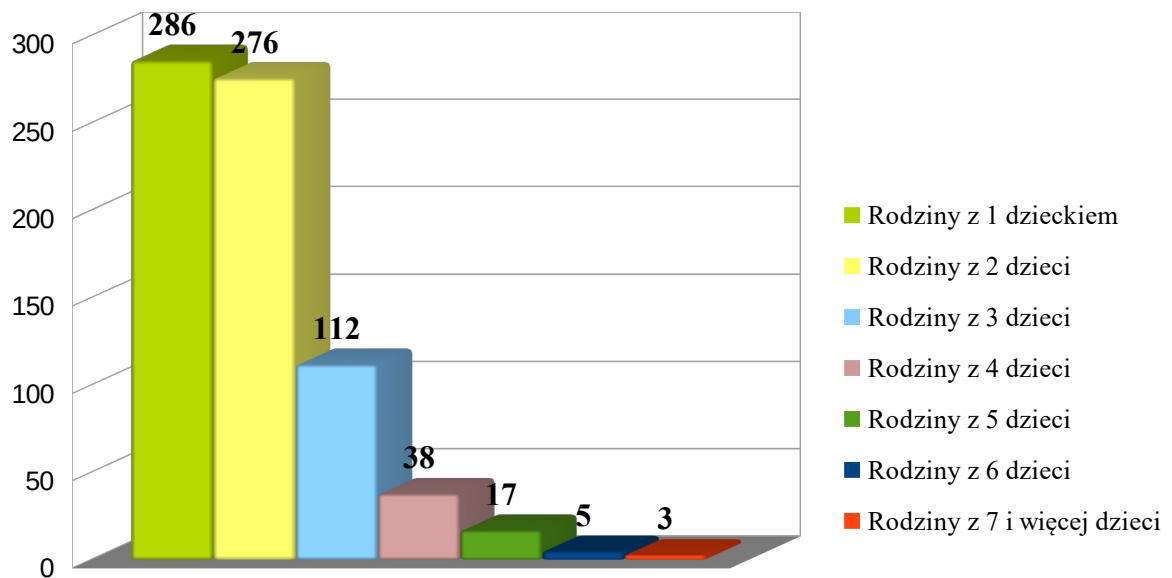
I. Wstęp

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.) określa zadania gminy, które mają na celu wsparcie rodzin z dziećmi, w szczególności tych, które przeżywają problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Realizacja zadań w tym obszarze odbywa się w oparciu o opracowane przez gminę 3-letnie programy wspierania rodziny. Niniejsze opracowanie stanowi sprawozdanie z realizacji ustawowych zadań gminy ujętych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2020-2022, przyjętym Uchwałą Nr XIX/206/20 Rady Miasta Piły z dnia 28 stycznia 2020 r.

II. Działania z zakresu wspierania rodziny realizowane w 2020 r.

W 2020r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile udzielił pomocy społecznej 1 919 rodzinom, w tym 737 rodzinom z dziećmi. Wśród nich większość niezmiennie stanowiły rodziny z 1 i 2 dziećmi (76,2%). Ilustruje to poniższa tabela.

Wykres 1. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą MOPS w Pile w 2020r.

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

W grupie rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w 2020 r. były **294** rodziny niepełne. Także wśród nich zdecydowanie przeważały rodziny z jednym i dwojgiem dzieci (**74,8%**).

Do głównych powodów, dla których rodziny z dziećmi otrzymywały w 2020r. wsparcie ze strony MOPS w Pile, należały m.in. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Należy nadmienić, że na pierwszym miejscu wśród powodów uzyskania społecznego wsparcia była długotrwała lub ciężka choroba. Jednakże większość rodzin to rodziny wieloprotymowe. Ilustruje to tabela nr 1.

Tabela1. Główne powody przyznawania pomocy społecznej w 2020r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin
Długotrwała lub ciężka choroba	1 123
Ubóstwo	825
Bezrobocie	823
Niepełnosprawność	749
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	385
Alkoholizm	364
Potrzeba ochrony macierzyństwa	208

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

Problemy opiekuńczo-wychowawcze są podstawowym powodem objęcia rodzin wsparciem specjalistów ds. rodziny, zgodnie z *Ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020r. poz. 821)*, w szczególności asystentów rodziny.

1. Asysta rodzinna

Jest to kluczowe zadanie, realizowane przez Gminę Piła, w zakresie wspierania rodzin z dziećmi. Niezmiennie jest ono realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile.

W 2020 r. w działającym w strukturach MOPS w Pile Zespole ds. Asysty Rodzinnej zatrudnionych było **13** asystentów rodziny. Utrzymanie zatrudnienia na podobnym, jak w poprzednim roku poziomie, było możliwe dzięki pozyskaniu środków zewnętrznych, w tym w ramach projektów opracowanych i realizowanych przez MOPS w Pile. Były to środki zarówno z budżetu państwa, jak i Unii Europejskiej. Szczegółowe informacje na temat wydatków poniesionych na zatrudnienie asystentów rodziny znajdują się w dalszej części niniejszego sprawozdania.

Asystenci rodziny w roku ubiegłym pracowali łącznie ze **157** rodzinami, w których wychowywało się **307** dzieci. Ww. rodziny można podzielić na kilka typów, co ilustruje poniższa tabela.

Tabela 2. Typy rodzin objętych asystą w 2020 r.

Lp.	Wyszczególnienie		Liczba rodzin
Rzeczywista liczba rodzin objętych asystą rodzinną			157
1.	Podział rodzin ze względu na sposób przydzielenia asysty	Za zgodą rodziny	136
		Zobowiązanie postanowieniem sądu	21
2.	Podział rodzin ze względu na skład rodziny*	Rodziny sprawujące opiekę nad dziećmi	135
		Rodziny, z których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej	38
3.	Podział rodzin ze względu na liczbę dzieci	Rodziny nie sprawujące opieki nad dziećmi	22
		Rodziny z 1 dzieckiem	37
		Rodziny z 2 dzieci	56
		Rodziny z 3 i więcej dzieci	42

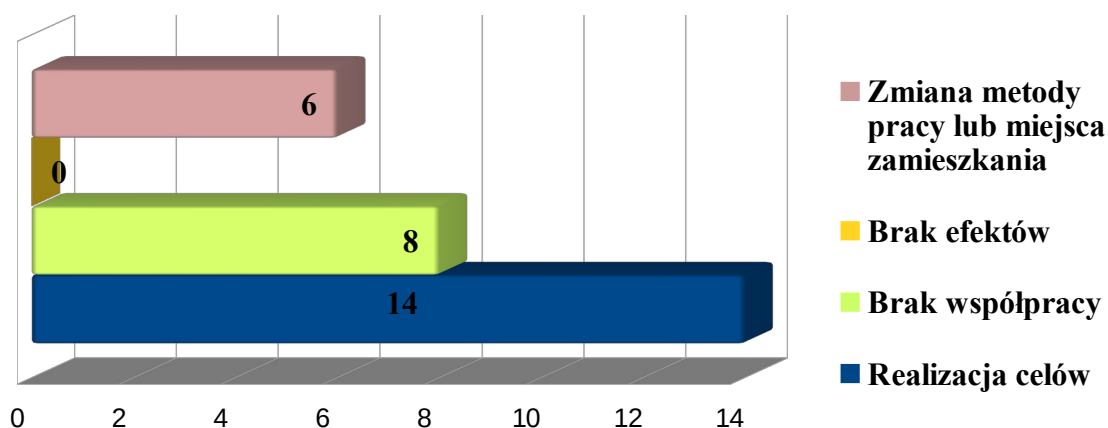
* liczby rodzin w punkcie 2 nie należy sumować

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

W 2020 r. po raz pierwszy asystą objęte zostały **32** nowe rodziny, natomiast pracę zakończono z **28** rodzinami.

Powody, z jakich asysta w rodzinach była zakończona, ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Powody zakończenia asysty rodzinnej w 2020r.

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

Przeciętny czas pracy asystenta z jedną rodziną wyniósł **32** miesiące (rekomendowany przez metodyków asysty rodzinnej czas pracy z jedną rodziną wynosi do 36 miesięcy). W trakcie pracy z rodzinami asystenci podejmowali szereg działań ujętych w planach pracy z rodzinami, w tym między innymi:

- planowanie budżetu domowego,
- treningi w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego,
- towarzyszenie rodzinom podczas załatwiania przez nie spraw urzędowych,
- monitorowanie stanu zdrowia dzieci, realizacji badań i szczepień profilaktycznych, towarzyszenie podczas wizyt u lekarza,
- edukowanie w zakresie spędzania czasu wolnego z dziećmi, modelowanie zabaw rodziców z dziećmi,
- motywowanie rodziców borykających się z uzależnieniami do podjęcia terapii, pomoc w ustaleniu terminu wizyt u terapeuty,
- współpraca z rodzinami zastępczymi i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi w sytuacjach, gdy dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej, pomoc w nawiązaniu kontaktów rodziców biologicznych z ww. jednostkami,
- wsparcie rodziców biologicznych podczas urlopowań dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, towarzyszenie rodzicom biologicznym podczas spotkań z dziećmi,
- opiniowanie możliwości powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych (w poprzednich latach asystenci uczestniczyli w

posiedzeniach Zespołów ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, które w 2020r. ze względu na sytuację epidemiologiczną nie odbywały się w dotychczasowej formie),

- edukacja rodziców w zakresie pielęgnacji noworodków i małych dzieci,
- kontakt z jednostkami oświatowymi, do których uczęszczają dzieci,
- motywowanie do udziału w szkoleniach, warsztatach oraz projektach mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców,
- udział w posiedzenia grup roboczych w ramach prowadzonych w rodzinach procedur "Niebieskie Karty".

Ww. przykłady są tylko niewielką częścią katalogu działań podejmowanych przez asystentów na rzecz wspieranych przez nich rodzin. Dobór działań uzależniony jest od faktycznych potrzeb rodzin, kompetencji rodziców, a także założonych w planie pracy z rodziną celów. Pracę w rodzinami asystenci prowadzą w ścisłej współpracy przede wszystkim z pracownikami socjalnymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile, a także pracownikami socjalnymi i koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, kuratorami zawodowymi i społecznymi, dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Pile.

Tabela 3. Inne działania w zakresie wspierania rodziny podejmowane przez pracowników MOPS w Pile w 2020 r.

Wyszczególnienie	Liczba działań
Opracowanie i/lub modyfikacja planów pracy z rodzinami*	182
Sporządzanie okresowej oceny sytuacji rodzin objętych asystą rodzinną	217
Opracowanie pism do instytucji dotyczących rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	191
Sporządzanie sprawozdań do sądu o sytuacji rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	85
Opracowanie pism o sytuacji rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz opinii o rodzinach zastępczych, a także kandydatach do pełnienia tej funkcji	456

* Liczba nie obejmuje planów pracy z rodziną sporządzonych w 2019 r., które były realizowane również w 2020 r.

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

Zarówno asystenci rodziny, jak i pracownicy socjalni w 2020r. podnosili kompetencje i doskonalili warsztat pracy uczestnicząc w szkoleniach i konferencjach, które z powodu sytuacji epidemicznej, realizowane były głównie zdalnie. Ilustruje to poniższa tabela.

Tabela 4. Udział asystentów rodziny i pracowników socjalnych w szkoleniach i konferencjach w 2020r.

Lp.	Temat szkolenia	Liczba asystentów rodziny	Liczba pracowników socjalnych
1.	Przemoc domowa w kontekście izolacji społecznej	2	-
2.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w okresie pandemii	5	-
3.	Konsultacyjna superwizja grupowa pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	-	8
4.	Superwizja indywidualna	13	-
5.	Wsparcie i praca z rodziną w świetle ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	5	-
6.	Dialog motywujący	3	5
7.	Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach – poziom podstawowy	-	3
8.	Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach – poziom zaawansowany	-	1
9.	Szkolenie z zakresie zaburzeń psychicznych i samobójstw nastolatków	2	8
10.	Komunikacja z pacjentem onkologicznym i jego rodziną	2	-
11.	Profesjonalizacja pomocy kadr instytucji pomocowych działających w Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem, jako narzędzie przeciwdziałania przestępczości	2	-
12.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-	1
13.	Komunikacja interpersonalna i budowanie relacji w zespole	1	2
14.	Budowanie zespołowości	-	1

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

2. Projekt "Czas na rodzinę"

W 2020r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile kontynuował rozpoczęty 1.09.2019r. projekt pod nazwą "Czas na rodzinę", który jest współfinansowany ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 7 *Włączenie społeczne*, Działanie 7.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*, Poddziałanie 7.2.2 *Usługi społeczne i zdrowotne - projekty konkursowe*.

Celem ww. projektu jest wsparcie **180** rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez utworzenie nowych miejsc świadczenie usług wsparcia. Rekrutacja uczestników była prowadzona przez cały 2020r. i nadal trwa. Projekt będzie realizowany do 31 sierpnia 2022r. Całkowita wartość projektu wynosi **1 004 310,00 zł**,

W minionym roku w projekcie udział wzięło **108** rodzin, (łącznie od początku realizacji projektu – 122 rodziny). W ramach projektu jego uczestnicy objęci zostali:

- indywidualnym poradnictwem psychologicznym (także w miejscu zamieszkania rodziny) – **263** konsultacje dla **88** osób,
- indywidualnym poradnictwem pedagogicznym (także w miejscu zamieszkania rodziny) – **395** konsultacji dla **105** osób,
- indywidualnym poradnictwem psychologicznym dla dzieci – **178** konsultacji dla **45** dzieci,
- grupową edukacją w formie cyklicznych warsztatów psychologicznych i pedagogicznych organizowanych w Klubie Integracji Społecznej - **96** warsztatów,
- wsparciem w formie **4 grup samopomocowych** w ramach „Kawiarenki dla Rodzin”) – **28** spotkań, w których wzięło udział łącznie **99** osób,
- specjalistycznym poradnictwem grupowym w formie „Szkoly dla rodziców” – **2** cykle poradnictwa dla **20** uczestników projektu (cykl obejmuje 30 godzin zajęć),
- wsparciem asystenta rodziny – **2 asystentów rodziny**, których zatrudnienie sfinansowane było ze środków projektu objęło pracą **22 rodziny** (rodziny pozostałych **86** osób uczestniczących w projekcie były objęte wsparciem asystentów rodziny już wcześniej).

3. Wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych w realizacji zadań gminy w zakresie wspierania rodziny

Zadania na rzecz wsparcia dzieci i rodzin w 2020 r. realizowane były także przez organizacje pozarządowe. Podobnie jak w poprzednich latach Gmina Piła powierzyła je w drodze konkursu, zgodnie z *ustawą z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057). W minionym roku organizacje pozarządowe podejmowały mniej działań, a co za tym idzie wsparciem z ich strony objętych było znacznie mniej dzieci, niż w poprzednich latach, na co zasadniczy wpływ miała sytuacja epidemiczna. W ubiegłym roku nie zrealizowano między innymi zadania z zakresu wypoczynku letniego w formie obozów i kolonii. Zadania realizowane przez organizacje pozarządowe zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Działalność organizacji pozarządowych na rzecz rodzin z dziećmi w 2020r.

Zadanie	Realizator	Liczba uczestników
PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO		
Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły w formie kół zainteresowań w dni wolne od nauki lub w godzinach popołudniowych <i>(ze względu na sytuację epidemiczną w okresie 26.03.-30.06.2020r. oraz 23.10.-31.12.2020r. zajęcia zostały zawieszane; nie były realizowane również we wrześniu 2020r.)</i>	Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Dzieci i Młodzieży Piła, ul. św. Jana Bosko 1	15
ORGANIZOWANIE CZASU WOLNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY		
Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły w formie zajęć tanecznych w dni wolne od nauki lub w godzinach popołudniowych <i>(ze względu na sytuację epidemiczną w okresie 26.03.-30.06.2020r. oraz 23.10.-31.12.2020r. zajęcia zostały zawieszane)</i>	Stowarzyszenie Taneczne „Nie Bój Się Marzyć” Piła, ul. Ludowa 35	10

Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły w formie zajęć nauki gry w tenisa ziemnego w dni wolne od nauki lub w godzinach popołudniowych <i>(ze względu na sytuację epidemiczną termin realizacji został przesunięty z 17.04-27.06.2020r. na 07.08.-10.10.2020r.)</i>	Uczniowski Klub Sportowy MARIO Piła, ul. Dąbrowskiego 131	15
WYPOCZYNEK LETNI		
Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły, polegającego na organizacji półkolonii tylko w jednym w terminie tj. 17-30.08.2020r.	Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Dzieci i Młodzieży Piła, ul. św. Jana Bosko 1 Oratorium przy ul. św. Jana Bosko 1	20
Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły, polegającego na organizacji półkolonii tylko w jednym terminie tj. 17-30.08.2020r.	Stowarzyszenie Taneczne „Nie Bój Się Marzyć” Piła, ul. Ludowa 35	20
Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Piły, polegającego na organizacji półkolonii tylko w jednym terminie tj. 17-30.08.2020r.	Uczniowski Klub Sportowy MARIO Piła, ul. Dąbrowskiego 131	20

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

4. Udzielanie nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego

Kolejnym ważnym zadaniem w obszarze wsparcia osób i rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz będących w kryzysie było realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne.

Działalność w tym zakresie niezmiennie była prowadzona przez działający w strukturach MOPS w Pile Klub Integracji Społecznej, a także w ramach projektów oraz ogólnej działalności ośrodka. Ponadto w 2020r., w budynku MOPS przy ul. Spacerowej 23, uruchomiony został Punkt Konsultacyjny, w którym również prowadzone było poradnictwo specjalistyczne.

Łącznie porady udzielane były w MOPS w Pile przez: **3** specjalistów pracy socjalnej z rodziną dotkniętą przemocą w rodzinie, **2** radców prawnych, **4** psychologów, w tym psychologa dziecięcego, **2** pedagogów, **3** specjalistów ds. profilaktyki uzależnień.

Liczbę zrealizowanych konsultacji ilustruje poniższa tabela

Tabela 6. Nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne realizowane w MOPS w Pile w 2020r.

Rodzaj konsultacji	Liczba zrealizowanych konsultacji
Konsultacje psychologiczne	1 062
Konsultacje pedagogiczne	553
Konsultacje prawne	58
Konsultacje w ramach profilaktyki uzależnień	543
Konsultacje psychologiczne dla dzieci	178
Konsultacje ze specjalistami pracy socjalnej z rodziną dotkniętą przemocą w rodzinie*	383
Ogółem	2 777

*Konsultacje odbywały się w ramach działalności grup roboczych realizujących procedurę "Niebieskie Karty".

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

5. Pomoc materialna dla rodzin z dziećmi

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile w ubiegłym roku kontynuował przyznawanie świadczeń pieniężnych skierowanych do rodzin z dziećmi, których zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Świadczenia pieniężne dla rodzin z dziećmi przyznane w 2020r.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Świadczenie wychowawcze	8 262	12 781
Jednorazowe świadczenie „Dobry Start”	6 089	8 295
Zasiłek rodzinny	1 748	3 228
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	473	644
Stypendia szkolne	383	642
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	349	360
Świadczenia rodzicielskie	255	266
Jednorazowe świadczenie wynikające z ustawy „Za życiem”	4	4

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

6. Pozostała działalność MOPS w Pile na rzecz rodzin z dziećmi

Wymienione powyżej działania nie są jedynymi, które Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile podejmował w 2020 r. Należy do nich również realizacja rządowego programu *"Posiłek w szkole i w domu"*, który obejmował opłacanie dzieciom posiłków w szkołach i przedszkolach oraz przyznawanie zasiłku na zakup posiłku lub żywności. Wsparciem w formie posiłków objętych zostało:

- **240** dzieci do czasu rozpoczęcia nauki szkolnej,
- **454** dzieci do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej, korzystających z posiłku na podstawie decyzji MOPS,
- **58** dzieci korzystających z posiłku w oparciu o decyzje dyrektorów jednostek oświatowych.

Pomocą ze strony MOPS w Pile objęte zostały również rodziny z dziećmi o szczególnych potrzebach zdrowotnych. Na ich rzecz świadczone były specjalistyczne usługi opiekuńcze. Z tej formy pomocy skorzystało **6** dzieci.

Pozostałe działania realizowane na rzecz rodzin z dziećmi ilustruje tabela nr 8.

Tabela 8. Inne działania podejmowane w 2020 r. przez MOPS w Pile na rzecz rodzin i dzieci

Nazwa działania	Liczba działań	Liczba uczestników
Działania realizowane przez Ośrodek Wsparcia MOPS w Pile		
Udzielenie schronienia	-	43
Kontrakty socjalne	17	-
Projekty socjalne	5	35
Warsztaty		
• „Współzależnienie i przemoc”	4	8
• „Problematyka używania, nadużywania i uzależnienia od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych”	4	11

Działania realizowane przez Klub Integracji Społecznej		
Projekt „Kompas - Bis”		
Warsztaty:		
• z zakresu poszukiwania pracy	26	
• spotkanie warsztatowo-doradcze w ramach współpracy z Invest Park	1	
• z zakresu gospodarowania budżetem domowym	24	48
• opiekuńczo-wychowawcze	25	
Wykłady	83	
Zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień	9	
Działania o charakterze środowiskowym	4	
Program Aktywizacji Zawodowej i Społecznej Osób Uzależnionych		
Wykłady:		
• „Profilaktyka uzależnień		6
• „Alkoholizm-uzależnienie od alkoholu”		4
• „Alkohol i co dalej”		4
• „DDA, FAS – wykład profilaktyczny”	9	5
• „Zespoły uzależnień”		5
• „Skutki palenia papierosów”		4
• „Asertywność i komunikacja”		6
• „Współuzależnienie i jego mechanizmy”		4
• „Stres – jak sobie z nim radzić”		4
Projekt „AS- Aktywni i Samodzielni”		
• konsultacje z terapeutą ruchowym		
• szkolenie „Pierwsza pomoc przedmedyczna”	x	89
• wsparcie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej		
5 grup samopomocowych:		
1 dla mieszkańców Ośrodka Wsparcia MOPS w Pile	12	13
4 w ramach projektu „Czas na rodzinę”	28	99

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

III. Wspieranie rodzin w działaniach na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej

W 2020r. asystenci rodziny pracowali z **38** rodzinami, z których **70** dzieci przebywało w pieczy zastępczej, w tym z **31** rodzinami, z których za pobyt **53** dzieci Gmina Piła była zobowiązana ponosić część odpłatności.

Wsparciem w postaci asysty rodzinnej, w związku z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, zostało objętych **7** nowych rodzin, z których **13** dzieci przebywało w pieczy zastępczej, w tym **8** dzieci, za które Gmina Piła była zobowiązana ponosić odpłatność.

Praca z ww. rodzinami nad poprawą sytuacji, by pozwalała ona na powrót dzieci pod opiekę rodziców biologicznych, przebiegała z różnymi efektami:

- **15** dzieci z **7** rodzin powróciło do rodziców biologicznych,
- **11** dzieci z **7** rodzin, które zaniechały współpracy z asystentem rodziny pozostaje w pieczy zastępczej,
- **2** dzieci z **2** rodzin biologicznych postanowieniem sądu zostało umieszczonych w rodzinach adopcyjnych,
- **3** dzieci wróciło do domów rodzinnych po osiągnięciu pełnoletności.

Z rodzicami pozostałych dzieci nadal jest prowadzona praca.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile, podobnie jak w poprzednich latach, był również zobowiązany przez sądy rodzinne do sprawozdawania dwa razy w roku (do 30 czerwca i do 31 grudnia) o sytuacji rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, udzielanej im pomocy i prowadzonej z nimi pracy. Ww. sprawozdania były sporządzane przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych w oparciu o **43** postanowienia sądu. Ogółem w 2020 r. sporządzono i przesłano do sądów rodzinnych **85** sprawozdań.

IV. Wydatki Gminy Piła na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny w 2020r.

1. Współfinansowanie przez Gminę Piła pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Wg stanu na 31 grudnia 2020 r. w pieczy zastępczej przebywało **157** dzieci z **99** rodzin, za które Gmina Piła zobowiązana była ponieść częściową odpłatność, w tym:

- **43** dzieci z **25** rodzin umieszczonych było w **19** placówkach opiekuńczo-wychowawczych, na terenie województw: wielkopolskiego (w tym **7** dzieci w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Pile), zachodniopomorskiego, kujawsko-pomorskiego, jak i podkarpackiego,
- **114** dzieci z **74** rodzin umieszczonych było w rodzinach zastępczych, zarówno zawodowych, niezawodowych, jak i spokrewnionych.

Po raz pierwszy w pieczy zastępczej w 2020r. umieszczonych zostało **37** dzieci z **27** rodzin., z czego 35 z dzieci zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych, 1 dziecko zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej, a 1 po krótkim pobycie w rodzinie zastępczej, zostało przeniesione do placówki opiekuńczo-wychowawczej, gdzie jest umieszczona również jego mała matka.

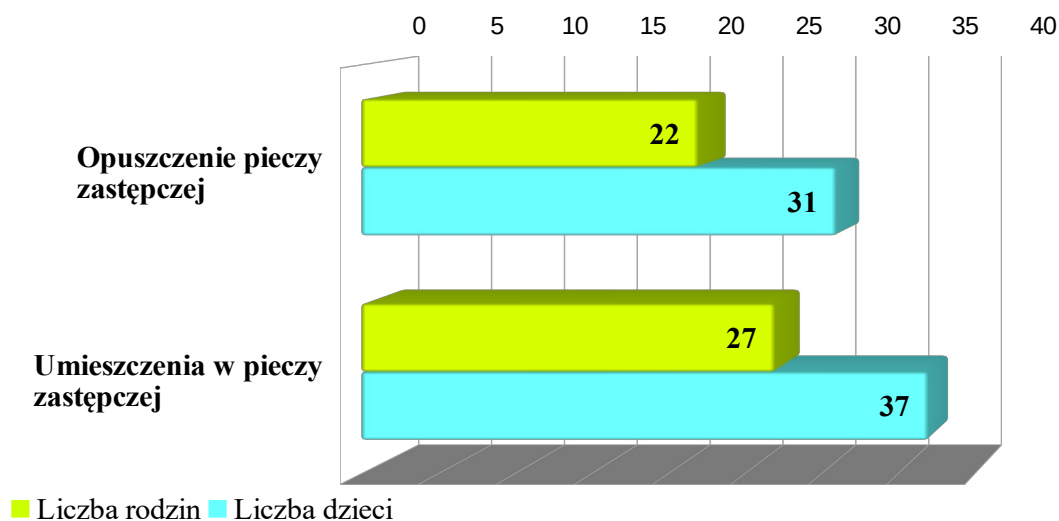
Pieczę zastępczą w2020 r. opuściło 31 dzieci z 22 rodzin, w tym:

- **9** dzieci z **6** rodzin zostało skierowanych do adopcji,
- **8** dzieci z **8** rodzin osiągnęło pełnoletność,
- **14** dzieci z **8** rodzin wróciło pod opiekę rodziców biologicznych.

Liczba dzieci nowo umieszczonych w pieczy zastępczej jest zbliżona do liczby dzieci opuszczających pieczę zastępczą. Podobnie kształtuje się liczba rodzin, z których pochodzą ww. dzieci. Ilustruje to poniższy wykres.

Wykres 3. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2020r., opuszczających pieczę zastępczą oraz liczba ich rodzin biologicznych

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznejw Pile

Wydatki Gminy Piła na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej w 2020 r. Wyniosły **1 826 002,18 zł** w tym:

- **1 285 026,15 zł** – na opiekę i wychowanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- **540 976,03 zł** – wydatki na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinach zastępczych.

Gmina Piła sfinansowała **524** świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:

- **23** świadczenia z 10% odpłatnością na łączną kwotę **12 660,47zł**,
- **134** świadczenia z 30% odpłatnością na łączną kwotę **230 832,55 zł**,
- **367** świadczeń z 50% odpłatnością na łączną kwotę **1 041 533,13 zł**.

Przeciętny koszt jednego świadczenia wyniósł **2 452,34 zł**. Poprzez jedno świadczenie należy rozumieć miesięczny koszt gminy poniesiony na utrzymanie jednego dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Gmina Piła sfinansowała również **1 257** świadczeń na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych, w tym:

- **264** świadczenia z 10% odpłatnością na łączną kwotę **32 065,90 zł**,
- **165** świadczeń z 30% odpłatnością na łączną kwotę **61 383,20 zł**,
- **828** świadczeń z 50% odpłatnością na łączną kwotę **447 526,93 zł**

Przeciętny koszt jednego świadczenia wyniósł **430,37 zł**.

2. Wydatki związane z zatrudnieniem asystentów rodziny

Zatrudnienie asystentów rodziny w 2020 r. finansowane było w znacznej części z budżetu Gminy Piła. Ponadto, jak co roku, pozyskiwano środki zewnętrzne na pokrycie kosztów wynagrodzeń asystentów rodziny. W roku 2020 środki te zostały pozyskane z następujących źródeł:

- a) Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach realizacji projektów:
  - "Czas na rodzinę", z którego sfinansowano wydatki na pokrycie kosztów wynagrodzenia dwóch asystentów rodziny,
  - "STOP COVID – 19 bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce" w formie dodatków do wynagrodzeń asystentów rodziny za pracę w terenie w czasie pandemii w okresie od czerwca do listopada 2020r.
- b) budżetu państwa w ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2020 pt. "Asystent rodziny", który tym razem nie miał formy dofinansowania do wynagrodzeń asystentów, a był wypłacony jako jednorazowy dodatek za pracę w terenie podczas pandemii w kwocie 1.700 zł na 1 etat.

Wydatki na zatrudnienie asystentów rodziny przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wydatki na wynagrodzenia asystentów rodziny w 2020r.

Źródła finansowania	2020
<u>Zewnętrzne, w tym:</u>	
• Środki finansowe w formie dotacji celowej z budżetu państwa w ramach Programu „Asystent rodziny”	16 150,00 zł
• projekt STOP COVID – 19 bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce"	53 464,87 zł
• Projekt „Czas na rodzinę”	79 581,98 zł
Budżet Gminy	497 383,52 zł
OGÓLEM	646 580,37 zł

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

Pozostałe wydatki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile na realizację

zadań z zakresu wspierania rodziny szczegółowo ilustruje tabela nr 10.

Tabela 10. Wybrane wydatki poniesione na wsparcie rodzin z dziećmi w 2020r.

Lp.	Opis zadania	Kwota
1.	Wydatki poniesione na placówki wsparcia dziennego	5 403,08 zł dotacja na prowadzenie placówki wsparcia dziennego przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży
2.	Zadania zlecone organizacjom pozarządowym w zakresie organizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży (z wyłączeniem placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży)	11 631,48 zł
3.	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży (zadanie zlecone organizacjom pozarządowym)	38 523,72 zł
4.	Dożywianie dzieci i młodzieży w ramach programu „POSILEK W SZKOLE I W DOMU” (wartość udzielonych świadczeń wg <i>Sprawozdania z realizacji programu POSILEK W SZKOLE I W DOMU</i>)	1 654 327,00 zł w tym ze środków własnych gminy 332 175,48 zł z dofinansowania 1 322 151,52 zł
5.	Stypendia szkolne i zasiłki szkolne	1 194 070,40 zł
6.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	2 629 868,55zł
7.	Wydatki na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	5 026 785,19 zł
8.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	360 000,00 zł
9.	Świadczenie wychowawcze	72 686 991,06 zł
10.	Świadczenie rodzicielskie	1 685 494,73 zł
11.	Jednorazowe świadczenie wynikające z ustawy „Za życiem”	16 000,00 zł
12.	Świadczenie „Dobry start”	2 487 300,00 zł
	RAZEM	87 796 395,21 zł

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

V. Rezultaty wynikające z realizacji gminnego programu wspierania rodziny

Zadania z zakresu wspierania rodziny realizowane były w oparciu o *Gminny Program Wspierania Rodziny Miasta Piły na lata 2020-2022*. Osiągnięte rezultaty obrazuje poniższa tabela.

Tabela 11. Wskaźniki monitorowania realizacji programu i rezultaty osiągnięte w 2020r.

Wskaźnik	Rezultat
Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, w tym:	737
• z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,	385
• rodzin niepełnych	294
Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	157
w tym:	
• liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do współpracy asystentem rodziny	21
Rodziny po raz pierwszy objęte asystą	32
Liczba dzieci w rodzinach objętych asystą	307
Liczba rodzin, u których została zakończona asysta, w tym	28
• w rodzin, które zrealizowały plan pracy z rodziną	14
Liczba rodzin, z których w 2020 r. dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej	22
Liczba rodzin biologicznych, z których dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej, objęte wsparciem asystentów rodziny	38
Liczba dzieci w pieczy zastępczej z rodzinami których jest prowadzona praca	70
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które Gmina Piła ponosi odpłatność	157
Liczba dzieci, które wróciły z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych, za które Gmina Piła ponosiła odpłatność	31
Liczba dzieci, które wróciły z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych współpracujących z asystentem rodziny	15
Liczba indywidualnych planów pomocy dla rodziny mających problemy opiekuńczo-wychowawcze	182
Liczba ocen okresowych sytuacji rodziny	217
Liczba placówek wsparcia dziennego	1

Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia w placówkach wsparcia dziennego	15
Liczba grup wsparcia i grup samopomocowych	5
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i promocyjnej, w tym:	3 010
• konsultacji specjalistycznych	2 777
• zajęć, warsztatów, szkół dla rodziców	191
• spotkań grup samopomocowych	40
• projektów finansowanych z EFS	2
Liczba organizacji pozarządowych prowadzących działania na rzecz wsparcia rodziny, którym gmina zleciła realizację zadań	3
Liczba działań zleconych do organizacji NGO	6
Liczba dzieci objętych działaniami NGO w ramach zleconych działań	100
Liczba szkoleń, warsztatów i superwizji, w których uczestniczyli asystenci rodziny i pracownicy socjalni	14

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile

VI. Podsumowanie

Informacje zawarte w niniejszym sprawozdaniu wskazują, że rodziny z dziećmi obejmowane są różnymi formami wsparcia. Otrzymują zarówno pomoc o charakterze pieniężnym, w tym świadczenia rodzinne, zasiłki z pomocy społecznej, stypendia szkolne, jak i niepieniężnym. Szczególnie ważnym wsparciem dla rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest nieodpłatne specjalistyczne poradnictwo, które gmina zapewnia w szerokim zakresie. Rodziny otrzymują pomoc ze strony specjalistów pracy socjalnej, pedagogów, psychologów i asystentów rodziny, którzy stale podwyższają swoje kompetencje zawodowe uczestnicząc w różnego rodzaju szkoleniach, w tym także superwizji, mającej istotne znaczenie w doskonaleniu warsztatu pracy z rodziną oraz przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu.

Analizując dane zawarte w niniejszym sprawozdaniu można wnioskować, że

działania z zakresu wspierania rodziny realizowane w 2020r. w Gminie Piła są dostosowane do potrzeb lokalnego środowiska. Zasadnym wydaje się jednak dalszy rozwój poradnictwa specjalistycznego, zarówno dla rodzin sprawujących opiekę nad dziećmi, jak i rodzin, z których dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej, poradnictwa psychologicznego dla dzieci i młodzieży, a także poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego dla młodych rodziców oczekujących narodzin dziecka (szczególnie dla wychowanków pieczy zastępczej, którzy nie mogą liczyć na wsparcie w środowisku rodzinnym). O rosnących potrzebach w zakresie poradnictwa najlepiej świadczy fakt, iż liczba udzielanych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Pile porad specjalistycznych, z roku na wzrasta.

Warto również zwrócić uwagę, że rodziny objęte specjalistycznym wsparciem ze strony MOPS w Pile są rodzinami wieloproblemowymi. Trudności w prawidłowym sprawowaniu przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczej wynikają nie tylko z braku dostatecznych wzorców wyniesionych z domów rodzinnych, samotnego rodzicielstwa, różnego rodzaju uzależnień i przemocy w rodzinie. Coraz częściej powodem trudności są zaburzenia psychiczne i emocjonalne członków rodzin oraz choroby przewlekłe. Pojawiające się nowe problemy wymagają stałego szkolenia specjalistów pracujących z rodzinami, w tym superwizji w poszerzonym zakresie, a co za tym idzie zapewnienia środków na ten cel.

Ponadto zasadnym jest także utrzymanie zatrudnienia w Zespole ds. Asysty Rodzinnej na przynajmniej tym samym poziomie, co w roku 2020. Oznacza to konieczność zapewnienia środków na sfinansowanie wynagrodzeń dla dwóch asystentów rodziny po zakończeniu projektu „Czas na rodzinę” tzn. od września 2022r. Kontynuacja zatrudnienia ww. specjalistów wynika również z wytycznych projektu, zakładających utrzymanie ich stanowisk pracy również po jego zakończeniu.

PREZYDENT MIASTA PIŁY

/-/ Piotr Głowski

Spis tabel

Tabela 1. Główne powody przyznawania pomocy społecznej w 2020r.

Tabela 2. Typy rodzin objętych asystą w 2020r.

Tabela 3. Inne działania w zakresie wspierania rodziny podejmowane przez pracowników MOPS w Pile w 2020r.

Tabela 4. Udział asystentów rodziny i pracowników socjalnych w szkoleniach i konferencjach w 2020r.

Tabela 5. Działalność organizacji pozarządowych na rzecz rodzin z dziećmi w 2020r.

Tabela 6. Nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne realizowane w MOPS w Pile w 2020r.

Tabela 7. Świadczenia pieniężne dla rodzin z dziećmi przyznane w 2020r.

Tabela 8. Inne działania podejmowane w 2020r. przez MOPS w Pile na rzecz rodzin i dzieci

Tabela 9. Wydatki na wynagrodzenia asystentów rodziny w 2020r.

Tabela 10. Wybrane wydatki poniesione na wsparcie rodzin z dziećmi w 2020r.

Tabela 11. Wskaźniki monitorowania realizacji programu i rezultaty osiągnięte w 2020r.

Spis wykresów

Wykres 1. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą MOPS w Pile w 2020r.

Wykres 2. Powody zakończenia asysty rodzinnej w 2020r.

Wykres 3. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2020r., opuszczających pieczę zastępczą oraz liczba ich rodzin biologicznych